

Jak nastavit prosperitu českého zemědělství

Zemědělství v České republice potřebuje vhodné podmínky, aby zemědělci, kteří obhospodávají půdu, chovají hospodářská zvířata a pečují o krajinu, mohli produkovat rostlinné či živočišné komodity pro zdravé a nezávadné potraviny určené nejenom našim spotřebitelům. Z tohoto důvodu komora aktivně obhajuje doma i v zahraničí požadavky zemědělců. Vzhledem k tomu, že základy agrární politiky se tvoří v Bruselu, tak velice aktivně jednáme i tam.

Setkáváme se s úředníky, se zájmovými organizacemi, ale i s komisaři a europoslanci. Bohužel převážná většina těch českých nás hluboce zklamala svým hlasováním proti zájmům našich zemědělců. Věříme, že v novém období nás budou europoslanci hájit lépe a budou s námi nejen více komunikovat, ale budou také prosazovat požadavky zemědělců a spotřebitelů České republiky, abychom měli podmínky pro zvýšení soběstačnosti a podmínek pro hospodaření.

Víme, jak je důležitá spolupráce mezi zeměmi. Velice intenzivně jsme proto diskutovali o problémech starých a nových zemí EU na půdě visehradské čtyřky. Bohužel za 15 let našeho členství v Evropské unii se podmínky pro hospodaření nepodařilo sjednotit a ani vytvořit skutečný jednotný trh. Země mezi sebou soupeří a konkurují si navzájem, a to Unii oslabuje. Staré země hledají trhy pro svoje výrobky u nových zemí, místo toho abychom nadbytečnou produkci z Evropské unie vyváželi do třetích zemí. Jednali jsme také se zeměmi Trojmoří, jejichž osu tvoří země V4 a dále Litva, Estonsko, Lotyšsko, Bulharsko, Rumunsko a Chorvatsko. Agrární komora ČR rozvíjí spolupráci také s Německým svazem rolníků a s francouzskou organizací odpovědnou za nakládání s půdou. Snaží se tak do našeho prostředí přejímat zkušenosti právě například v oblasti ochrany půdy.

Asi nejlepší podmínky při vstupu do EU si vyjednalo Polsko a zpětně vidíme, že právě díky tomu zde dochází k výraznému rozvoji celého sektoru. Upozornit stačí aspoň na jednu z nich, kterou je chov nosnic v neobohacených kletcích povolený až do roku 2018, přičemž ostatní nové členské státy musely vyměnit technologii do roku 2012. To mělo zásadní vliv na ekonomiku a cenu produkce. Přitom spotřebitelé tyto informace často neměli, a tak si kupovali levnější vejčeka z Polska.

Mezi úspěchy loňského roku lze zařadit kompenzace za škody suchem, zavedení rozšířené zelené nafty, ale i národní podpory na welfare jednotlivých

druhů hospodářských zvířat i na jednotlivé komodity, a to téměř v plné výši. Jsme si vědomi, že náš státní rozpočet není tak silný, jako je rozpočet Německa či Belgie. Ale ani podpory nejsou všechno. Důležité je i vytvoření prostoru na trhu. Už třicet let se v médiích objevují zprávy o tom, jak zemědělci neumí hospodařit. Opak je však pravdou. Po roce 1989 byly naprostou většinou vlády špatně nastavené mantinely, protože podmínky hospodaření stanovovali lidé, kteří nerozuměli zemědělství, neměli žádnou praxi, ze dne na den otevřeli trh a s důsledky těchto mnoha špatných rozhodnutí se potýkáme dodnes. Není přece vinou zemědělců, že nám výrazně ubyla živočišná výroba. Naopak ti, kteří tuto dobu přestáli, dosahují vynikajících výsledků. Například v produkci mléka na dojnicích za laktaci jsme mezi nejlepšími státy nejen v Evropě, ale i ve světě. Na druhé straně nejsme v produkci mléka soběstační a je zde prostor pro rozvoj.

Jak je na tom zemědělství dnes

Je smutné, že dovážíme potraviny, které dokážeme vyrábět v našich podmínkách, protože i díky tomu máme zápornou bilanci produkce přesahující 40 miliard korun. Naše nízká soběstačnost je za poslední roky až alarmující. Ve vepřovém mase je to jenom 36–38 %, u drůbežního masa 57–62 %, u vajec 57–64 % a u mléka 85–87 %. Jedině u hovězího masa je naše soběstačnost 110 %, avšak z důvodu, že za ostatních 30 let spotřeba tohoto masa trojnásobně poklesla. Ani si nechceme představit, co by se stalo, kdyby byla v Evropě přírodní katastrofa či konflikt a nebylo by možné dovážet i jen několik dní základní potraviny z jiných zemí. Viděli jsme, co se stalo, když byl nedostatek vajec, nebo másla, jak prudce vyskočily ceny a jak jsme rázem byli zranitelní.

Propad produkce

Situaci v zemědělství můžeme objektivně hodnotit z pohledu celkové produkce. Ta nám v roce 2018 ve stálých cenách klesla na 73,7 mld. Kč, a jsme tak na úrovni pouhých 69 % roku 1990 a dokonce jen na 91 % roku 1936. A to i se současnou vspělou technikou a moderními technologiemi. A jak je to u rostlinné produkce? Zde dosahujeme úroveň 84 % roku 1990 a 88 % roku 1936. Stejně je na tom i živočišná produkce, která je k roku 1990 na pouhé výši 58 % a na 94 % k roku 1936. Ve srovnání s obdobím, kdy ještě nebyla ani plošně zavedena elektřina, je to skutečně alarmující. Přitom

kdyby chovatelé měli vytvořené vhodné podmínky pro rozšíření chovů zvířat, dostávalo by se do půdy více organické hmoty, zachovávala by se drobtovitá struktura půdy a měli bychom rozhodně menší problémy se zadržováním vody v krajině.

roce 2020 je předmětem vášnivých diskusí, do kterých stále silněji zaznívají hlasy těch, kteří problematice příliš nerozumí. První věc, která je nejdůležitější, je příprava rozpočtu na další sedmileté období. Bohužel rozpočet pro tak zásadní sektor se stále snižuje a ještě

a udržitelnost pracovních míst, měla by podporovat chovatele hospodářských zvířat a pěstitele náročných plodin, jako je ovoce, zelenina, chmel či brambory. Je nutné podporovat hospodáře produkující šetrně a efektivně a ty, kteří do půdy vracejí organickou hmotu. Sys-

V posledním období se často mluví o tom, jak v České republice plýtváme chemií a jaké množství přípravků na ochranu rostlin používáme. Jaká je tedy skutečnost podle zahraničních zdrojů? Průměrná spotřeba je v ČR 1,8 kg/ha, v Německu 4,5 kg/ha, v Nizozemsku 6,2 kg/ha a v Belgii 8 kg/ha.

Jak v sektoru dál?

Rád bych se ještě pozastavil nad tím, co je pro nás v nejbližším období nejdůležitější. Jako okolní země se připravujeme na období po roku 2020. U nás se budeme věnovat přípravě strategického plánu, ve kterém nastavíme základní a zásadní podmínky pro zemědělce. Je nutné při přípravě myslet zejména na naše specifika a tyto respektovat. Základem podpor pro další období musí být reálné vyhodnocení naší situace a nastavení takových podmínek, které umožní rozvoj hospodaření. Poučit se můžeme v zemích, kde zemědělství funguje. Příkladem nám může být USA, Austrálie, Izrael, Brazílie nebo Argentina.

Dále nesmíme zapomínat na přípravu národní legislativy. Musíme začít chránit to největší bohatství, které nás živí, a to je zemědělská půda. Musíme nastavit rovnováhu vztahů v zemědělském a zpracovatelském sektoru s produkcí bezpečných a zdravotně nezávadných potravin pro všechny. V tomto vidíme rezervy. Je nutné zlepšit komunikaci s veřejností, a to nejenom s odbornou, ale zejména s laickou. Je nutné vysvětlovat a objasňovat, proč jdou podpory do zemědělství, jaké jsou mezi nimi národní rozdíly, a říci si, kdo z těchto peněz skutečně profituje. Stačí si pozorně všimnout cen potravin. Ty jsou dnes prodávány často pod skutečnými náklady a mnozí si tak neuvědomují jejich reálnou hodnotu. To se promítá i do následného plýtvání. Musíme ukázat, kolik práce je za výrobou mléka, masa a chleba a jak funguje trh.

Chceme, aby náš spotřebitel jednoznačně viděl, co je česká potravina a co znamená její výroba. Ve světle kauz s polskými nebezpečnými dovozy je nutné začít dodávat kvalitní tuzemské potraviny do škol, do našich nemocnic, na úřady, do všech vzdělávacích zařízení a pro veřejnou správu. Záleží nám na životním prostředí? Tak kupujeme domácí, lokální produkci, produkci z místních podniků. Zkracujeme logistiku, chraňme životní prostředí, nevozme potraviny tisíce kilometrů, vždyť už celé generace víme, že nejhodnější je výživa z místa, kde člověk žije. Zemědělství je tu pro nás, pro naše obyvatele, uvědomujeme si to?

Ing. Zdeněk Jandajsek,
prezident Agrární komory ČR

Prezident Agrární komory ČR Zdeněk Jandajsek.

Právě zemědělství je v boji s klimatickými změnami velmi důležité. S nimi souvisí i systém řízení rizik, protože změny teplot a nevyrovnané srážky znamenají propady výnosů a kolísání cen na trhu. Například v USA je systém nastavený k nákladům a minimálním cenám, které tvoří záchrannou síť. Vždyť zemědělci na rozdíl od jiných sektorů nemohou přestat ze dne na den s chovem hospodářských zvířat či péčí o porosty. Například na to, aby se od zapuštění jalovice stala z telete produkční dojnice, je potřebných přibližně 60 měsíců. Je nutné vnímat světové trendy a ne se uzavírat v bublině Evropy.

Zemědělská politika

Právě v tomto období se mění společná zemědělská politika a její návrh pro období po

citelněji to vnímají zemědělci v nových členských zemích. Nesmyslným opatřením, které prosazují zejména ti, kteří neobhospodávají, je stropování přímých plateb. Je smutné, že ve světě se podporuje produktivita práce, konkurenceschopnost a vývoj a sama EU chce jít opačným směrem. Stále také přetrvává nevyrovnanost podmínek mezi starými a novými zeměmi. EU by se přitom měla snažit o rovnoměrný vývoj ve všech zemích, protože jenom tak může konkurovat jako celek. Návrhy, kdy nové země mají snižovat už zdecimované stavy zvířat z důvodu snižování metanu, jsou nesmyslné. Vždyť v České republice jsou jen 29% počty zvířat ve srovnání se stavy před vstupem do EU.

Nová zemědělská politika by také měla podporovat tvorbu

témem na pomoc životnímu prostředí je precizní zemědělství. Je také nutné postavit se současným „ochráncům životního prostředí“, kteří zneužívají veřejnost, nemají elementární znalosti z biologie, neznají ani základy zemědělství.

Stačí příklad tlaku na zákaz kletcových chovů, kde se objevuje názor, aby nosnice byly vypuštěné do volné přírody. Tímto způsobem bychom je ale zničili. Současné slepice už nejsou plemena, která žila před tisíci lety v divoké přírodě a uměla se o sebe postarat. Takový nesystémový způsob chovu by přinesl nejen výrazné snížení soběstačnosti, větší zdravotní nebezpečí pro spotřebitele, ale i negativní vliv na zdraví zvířat i na životní prostředí. Je proto nutné objektivně informovat společnost.

Stavy hospodářských zvířat v letech 1936–2017 (ČSÚ)				
Druh HZ/rok	1936	1989	2017	% 17/89
Dojnice	1800	1247	360	28,8
Prasnice	330	312	91	29,1
Nosnice	x	15699	6836	43,5

Srovnání produkce na 100 ha v jednotlivých komoditách živočišné výroby (ČSÚ)			
Produkce v kg/země	ČR	Německo	Nizozemsko
Výroba mléka	75	170 (227 %)	680 (907 %)
Vepřové maso	62	326 (526 %)	690 (1113 %)
Hovězí maso	21	71 (338 %)	208 (990 %)

Partnerem stránky je

AGRÁRNÍ KOMORA
České republiky